Piia Rantakangas

SANOISTA PUNOTTUJA KUVIA

Kuvataiteen koulutusohjelma
2017

samk
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SANOISTA PUNOTTUJA KUVIA

Rantakangas, Piia
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2017
Sivumäärä: 25
Liitteitä: 0

Asiasanat: kuvitustaide, mielikuvitus, unet

Kuvat tuovat väriä ja syvyyttä pohjalla toimivalle tekstille, ja kahden elementin liitto luo onnistuessaan monitulkintaisen taideteoksen. Myös ihmisen kehityksen kannalta kuvien havaitseminen ja tutkiskeleminen on tärkeää, mutta aikuistuessa niiden merkitys helposti unohtuu. Alitajunta kuitenkin palauttaa kuvia mieleen unen muodossa. Luovat unet nostavat mieleen uusia ideoita ja ratkaisuja, ja taiteilijan inspiraation kuulee hyvin usein virtaavan unista.

Opinnäytetyössä on tarkasteltu kevyesti kuvitustaiteen historiaa, sen merkityksiä ja arvostusta ulkomailla sekä Suomessa. Myös kiinnostus alitajuntaan, mielikuvitukseen ja uniin inspiroi kirjoittamista, mutta pyrkimyksenä oli pitää kiinni sadun teemasta eri aiheiden sisällä liikkuessa.

PICTURES KNITTED FROM WORDS

Rantakangas, Piia
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Fine Arts
May 2017
Number of pages: 25
Appendices: 0

Keywords: illustration art, imagination, dreams

Pictures bring color and depth to the text, and when succeeding the union of these two elements can create an ambiguous piece of art. Observing and interpreting pictures is also a very important part of growing up, but as an adult the importance is easily forgotten. However, through the subconscious and dreams some pictures still manage to flow into everybody's mind. Creative dreams might bring up new ideas and solutions, and for many artists it's a source of inspiration.

This thesis is going through the history, significance and valuation of illustration art both abroad and in Finland. The writing process was also inspired by subconscious, imagination and dreams, but the goal was to somehow keep a hold on the theme of fairytales between different topics.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO 5
2. KUVITUSTAIDE 6
2.1. Kipinä historiasta 6
2.1.1. Mahdollistaminen ja edelläkävijöitä 7
2.2. Suomalaisen kuvitustaiteen juuret 8
2.2.1. Kehityksen vahvistuminen ja monipuolistuminen 10
2.3. Merkitys 11
2.4. Arvostus 13
3. ALITAJUNNAN KUVITTAJA 14
3.1. Luova uni 14
3.1.1. Uinuvia satuja ja myyttejä 16
4. TAITEELLINEN PROSESSI 18
4.1. Mielikuvitusmaailma metsässä 18
4.2. Luonnos lopputyöhön 19
4.2.1. ”Tarina on tulossa tapaamaan” 20
4.2.2. ”Kohta on aika kiiruhtaa” 21
5. LOPPUSANAT 22
LÄHTEET 24

1. JOHDANTO

Kantaaottavista mielenilmauksista saduissa symbolien alle verhottuihin vihjeisiin. Taiteen rajoja on koeteltu jo kauan aikaa myyttien, satujen, alitajunnan ja unien inspiroimana. Haluan opinnäytetyöni kirjallisessa osassa käydä läpi pääpiirteittäin kuvitustaiteen historiaa ja ajatuksia satumaisen kuvaston suosioon. Useiden eri taidesuuntausten ihanteista juontuvalla kuvitustaiteella oli erityisesti 1800- ja 1900-luvun vaihteessa merkittävä rooli siihen, millaisessa maailmassa nykyään elämme, ja minulle itselleni erityisesti sadut ovat vaikuttaneet myös ratkaisevasti haluuni pyrkiä opiskelemaan kuvataidetta.

Opintojeni aikana olen kiinnostunut yhä enemmän erityisesti suomalaisesta kuvitustaiteesta ja sen historiasta, ja näin koulun loppupuolella hieman harmittaa etten ole aikaisemmin paneutunut aiheeseen sen tarkemmin. Varmaa kuitenkin on, ettei mielenkiintoni kuvitustaidetta kohtaan tule jäämään tähän, ja samalla haluaisin uskoa tulevani vielä itsekin antamaan oman panostukseni suomalaisen kuvitustaiteen alalle.

Käyn jonkin verran läpi myös omaa taiteellista prosessiani ja opinnäytetyön taiteellisen osan taustaa ja rakentumista. Töiden ideoinnissa tarinoilla ja omiin kokemuksiin pohjautuvilla teksteillä on ollut merkittävä rooli. Innostusta töiden tekemiselle olen saanut monesti myös unien kautta, minkä vuoksi halusin käsitellä luovuutta ja mielen kuvittamista hieman myös niiden kautta. Kuvitustaiteen tarkastelulla ja alitajunnan ja unien käsittelyllä pyrin ennenkaikkea opettamaan itseäni ja tukemaan ja ymmärtämään tapojani ja mieltymyksiäni taiteellisessa työskentelyssäni. Apuna tässä prosessissa aion käyttää kuvitustaidetta käsittelevää kirjaa ”Satuja ja myyttejä”, muutamia nettiartikkeleita sekä eri unia käsitteleviä teoksia.

2. KUVITUSTAIDE

2.1. Kipinä historiasta

Realismin ja naturalismin ihanteet taidemaailmassa korostuivat 1800-luvun puolenvälin aikoihin, jolloin ennenkaikkea todellisen maailman, arkielämän ja yhteiskunnan tarkkaa kuvailua ja dokumentoimista pidettiin tärkeänä. Pian vallitseva mekaaninen maailmankuvaus ja karu todellisuuden toistaminen taideteoksissa alkoi kuitenkin ikävystyttää lukuisia taiteilijoita. (Stewen 2007, 16) 1800-luvun alkupuolella vallinnut romantiikan aikakausi heräsi uudelleen henkiin vuosisadan loppupuolella kansallisrunouden ja satumaisen kirjallisuuden myötä. Fantasian vetovoima, nostalgisen lapsuuden uskon havittelu ja kaipuu todellista maailmaa pakoon inspiroivat taiteilijoita vetäytymään yhä etäämmälle realistisen maailman jäljittämisestä. (Stewen 2007, 14-15) Kuvataiteilijoiden hahmottelemissa maisemissa alkoi yhä useammin näkyä mystifiointi, ja mielikuvitus, alitajunta, myytit ja sadut kutsuivat taiteilijoita kokeilemaan rajojaan ja luomaan epätodellista kuvastoa. (Vuolasto 2007, 10)

Irlantilainen kirjailija ja runoilija Oscar Wilde (1854-1900) oli hyvin tunnettu hahmo myös taidetta koskevilla ajatuksillaan. Vuonna 1889 julkaistulla tekstillään ”The Decay of Lying” Wilde oli yksi johtohahmoista ajatukselle, ettei taiteen välttämättä tarvitse olla suoraan sidoksissa yhteiskuntaan ja todelliseen maailmaan, vaan ennenkaikkea mielikuvituksen rajattoman vallan ylistämistä. Wilden teos on kaverusten Vivian ja Cyril välillä käyty dialogi, jossa Vivian kritisoi taidemaailman realistisia ihanteita, kummasteli romaanikirjailijoiden taipumusta luetella lukijoilleen tylsiä tosiseikkoja fiktion muodossa ja esitti, että taiteen tehtävä on ensisijaisesti lumota, hurmata ja viihdyttää. (Stoll 2008)

Symbolit ovat olennainen osa satuja ja mytologioita, joten myös Ranskassa 1800-luvun loppupuolella kehittyneellä symbolistisella taidesuuntauksella oli suuri vaikutus satumaisten kertomusten esittämiselle. Mystisempään, enemmän ajatuksia ja tunteita

korostavaan aatteeseen vaikutti pitkälti jo aiemmin mainitut syyt: realismiin ja naturalismiin puutuminen. (Myers 2007)

1800-luvun lopulla kuvitustaide kehittyi sekä teknisessä että poliittisessa mielessä. Iso-Britanniassa syntyneen Arts and Crafts -aatteen myötä, jossa korostettiin ennenkaikkea käsityötaitoa ja persoonallista ja maanläheistä työjälkeä, myös kirjaa alettiin pitää taiteellisena kokonaisuutena. Kirjojen visuaalista ilmettä arvostettiin, ja kuvitusten avulla taiteilijat saivat huomiota laajemmalta yleisöltä. Lisäksi kiristyvän sensuurin alla mielikuvitusta hyödyntäen oli mahdollista verhota kapinaa seesteisten satuaiheiden taakse. (Vuolasto 2007, 11) Naturalismiin väsyneet taiteilijat innostuivat myös renessanssista uudelleen 1800-luvun loppupuolella. Varhaisrenessanssin kiintymys Kreikan mytologian ja kristinuskon suhteeseen kiehtoi monia taiteilijoita. Vanhoja uskomuksia ja myyttejä haluttiin vaalia ja nostaa taiteissa uudelleen esille, ja 1890-luvun sadut ja fantasiat muistuttivatkin kaikessa salaperäisyydessään entisaikojen renessanssimaalauksia. (Stewen 2007, 16)

2.1.1. Mahdollistaminen ja edelläkävijöitä

Ensimmäiset kirjojen tekstejä havainnollistavat kuvitukset toteutettiin puupiirroksen menetelmällä. Varhaisimmat puupiirrokset on ajoitettu 1300-luvun lopulle, ja pian sen jälkeen syntyi myös kirjapaino. 1460-luvulla nämä kohopainomenetelmät liittoutuivat yhteen kun oivallettiin, että kuvat auttoivat merkittävästi avaamaan kirjoitettua tekstiä kansalle, joista tuohon aikaan suurin osa oli lukutaidottomia. Esimerkiksi Raamatun kertomuksille oli yleistä antaa kuvallinen muoto. 1600-1700-luvulla kaiverrus ja etsaus nousi puupiirrosta suositummaksi tekniikaksi kuvitustaiteessa, 1800-luvulla yleistyi puolestaan litografia. (University Libraries www-sivut)

1900-luvulle tultaessa värillisten printtien kehittäminen tuli edullisemmaksi ja sen käyttö yleistyi esimerkiksi lehtien kansissa. Samoihin aikoihin kuvitustaidetta alettiin opettaa myös kouluissa perinteisen maalaamisen ja veistämisen rinnalla. (Illustration Art Solutions www-sivut)

Yhdysvalloissa kirjojen ja lehtien painatus 1800- ja 1900-luvun vaihteessa keskittyi suurelta osin New Yorkiin ja Chicagoon, jonne useat eritaustaiset taiteilijatkin hiljalleen siirtyivät. Ensimmäisiä kuvitustaiteen juurilla vaikuttaneita taiteilijoita oli muun muassa Edwin Austin Abbey, Harrison Fisher, Elizabeth Shippen Green, Jules Guerin, Howard Pyle, Jessie Willcox Smith, Rose O'Neill ja Jean André Castaigne. Taiteilijoiden työt vaihtelivat aina kirjojen sivuille kuvitetuista perinteisistä kansantaruista kantaaottavien mainosjulisteiden suunnittelemiseen, ja luodulla kuvastolla oli hyvin keskeinen rooli erityisesti populäärikulttuurin kehittymisessä. (Illustration Art Solutions www-sivut)

Kuvitustaide loi taiteilijoille aivan uudenlaisia haasteita, sillä esimerkiksi tarinoiden kuvallisessa kerronnassa piti myös lukija ottaa aivan uudella tavalla huomioon. Enää ei riittänyt vain asiakkaan miellyttäminen, vaan kohdeyleisöön täytyi osata samaistua. Esimerkkinä haluan tässä yhteydessä käyttää erästä omaa henkilökohtaista lapsuuden suosikkiani, englantilaista lastenkirjailijaa ja kuvittajaa Beatrix Potteria (1866-1943). Potter kertoi rakastetun Petteri Kaniinin suosion salaisuudeksi nimenomaan sen, ettei tarinaa tehty tilaustyönä, vaan se suunnattiin tietylle olemassa olevalle lapselle. Tyyli rakentaa tarinat alusta alkaen itse minimalistisista sanoista viehättäviin piirroksiin erotti Potterin monista muista aikalaisistaan, jotka keskittyivät lähinnä toisten kirjoittamien, jo olemassa olevien perinteisten kertomusten kuvittamiseen. Potterin tarinoissa teksti ja kuvat ovat yhdenvertaisessa asemassa, hän oli tarkka niin hahmojen ilmaisemissa lausahduksissa kuin heidän yksilöllisissä piirteissäänkin. (Victoria and Albert Museum www-sivut)

2.2. Suomalaisen kuvitustaiteen juuret

Myös suomalaisessa taiteessa painotettiin pitkään realismin ajan arkisen elämänmenon kuvaamista, mutta 1800-luvun loppupuolella maailmalta rantautui vaikutteet romanttisemmista ihanteista ja tunteiden ja mielikuvituksen tuottamasta monitulkin-

taisemmasta kuvastosta. Taiteilijat halusivat painottaa työllään enemmän omia sisäisiä tuntemuksiaan ja henkisten asioiden pohdintoja. (von Bonsdorff 2007, 47-48)

Suomen kuvitustaiteen historiasta puhuttaessa ei voi olla mainitsematta Elias Lönnrotin kokoamaa kansalliseeposta Kalevalaa, josta juontuu suomalaisen kuvitustaiteen juuret. Kalevalaa on haluttu aikojen saatossa sovittaa lukuisiin eri muotoihin tavoittamaan kaikenikäiset ja -tyyppiset lukijat, tulkintoja kertomuksista löytyy joka lähtöön ja kieliasua nykyaikaistetaan yhä uudelleen. Suomen kirjapaino syntyi 1640-luvun aikoihin, ja kuvataiteilijat seurasivat pian kirjailijoiden jalanjäljillä. Kansallisen mytologian kuvittaminen tuotti hankaluuksia jo alusta alkaen, sillä hahmojen visuaalista ilmettä oli vaikea käsittää. Kuvataiteilijat etsivät inspiraatiota niin kreikkalaisista antiikin jumalista kuin suomalaisista kansantyypeistäkin. Ensimmäinen Kalevaaiheinen taideteos oli Erik Cainbergin vuonna 1814 veistämä reliefi ”Väinämöisen soitto”. (Ylimartimo 2015, 16)

Ensimmäisiä merkittävimpiä suomalaisia kuvittajia oli Akseli Gallen-Kallela, jonka kuvittamana ilmestyi Seitsemän veljestä (1908) ja Koru-Kalevala (1921-1922). Koru-Kalevala oli Suomen kirjankuvitustaiteen ensimmäisiä kokonaistaideteoksia. Kuvan ja tekstin suhde on teoksessa keskiaikainen, mutta 20-luvun taipumus pelkistämiseen on myös näkyvillä. Gallen-Kallelan suurin ja viimeisin tavoite Kalevalan kuvittamisen osalta oli 700-sivuinen Suur-Kalevala, jossa Kalevala-runojen lisäksi olisi ollut kuvausta myös suomalaisesta kulttuurista, luonnosta ja eläimistä. Hanke jäi kuitenkin toteutumatta taiteilijan kuoltua vuonna 1931. (Vuolasto 2007, 12)

Kalevala on pysynyt taiteilijoiden inspiraation lähteenä kauan myyttisen sisältönsä ansiosta, ja sen vaaliminen tuntuu olevan suomalaisille erittäin tärkeää. Kertomuksiin myös viitataan edelleen eri merkityksissä ja hahmoja on tutkiskeltu ja analysoitu monissa yhteyksissä, kuten vaikka naiseksi kasvamisen pohdinnoissa. Eepoksen juuret tulevat aina olemaan lujasti kiinni suomalaisessa kulttuurissa, ja vuosi toisensa jälkeen se tulee varmasti innostamaan aina uusia sukupolvia. (Ylimartimo 2015, 239, 243)

2.2.1. Kehityksen vahvistuminen ja monipuolistuminen

Lastenkirjojen kuvittaminen lähti Suomessa käyntiin melko hitaasti, sillä 1800-luvulla suurin osa Suomessa myydyistä lastenkirjoista tuotiin Saksasta. Kyseisten kirjojen panostus kuvituksiin oli kaiken lisäksi heikko. Zachris Topelius on yksi merkittävimmistä kirjailijoista Suomen historiassa, ja erityisesti hänet muistetaan satujen kertojana. Useat taiteilijat ottivat asiakseen tuoda Topeliuksen satuja visuaaliseen muotoon, tunnetuimpia heistä muun muassa Albert Edelfelt, Carl Larsson ja Rudolf Koivu. Ensimmäinen kuvitettu Topeliuksen satukokoelma ilmestyi vuonna 1847. (Klinge 1997)

Vaikutteita lastenkirjojen kuvittamiseen tuli ainakin Saksasta ja Englannista, missä alan taso oli korkealla jo 1800-luvulla. Myös Pohjoismaista tulleilla virikkeillä oli suuri merkitys erityisesti 1800-luvun loppupuolella, ja yhteistyötäkin tehtiin ruotsalaisten taiteilijoiden kanssa Topeliuksen laajan 1900-luvun alussa julkaistun ”Lukemisia lapsille”-satukokoelman tiimoilta. (Konttinen 2007, 35)

Topeliuksen ohella 1800-luvulla kuvitettiin myös Rafael Hertzbergin lastenkirjoja. Vuonna 1875 ilmestyi Rudolf Åkerblomin piirustuksilla puettu ”Ur lifvets vår”, 1880-luvun alussa puolestaan suomalaisia kansansatuja sisältävässä teoksessa ”Finska folksagor” löytyy Helene Schjerfbeckin kuvituksia. Molempien teosten kuvitukset olivat mustavalkoisia, mutta jo 1882 ilmestyi Suomen ensimmäinen monivärinen kuvakirja ”Kuvia Suomen lasten elämästä”, jonka kirjoitti P. J. Hannikainen ja kuvitti Rudolf Åkerblom. (Konttinen 2007, 34-35)

Kuvitustaiteella on ollut varmasti suuri vaikutus siihen, miten suomalaisuus ja isänmaallisuus vielä nykypäivänäkin koetaan. Yksi suuri syy kuvataiteen siirtymisestä osittain painotuotteeksi oli poliittinen, ja vuosina 1891–1940 julkaistua Nuori Suomi-albumia voisi pitää yhtenä tärkeimmistä kulttuuritahdon ilmauksista. Tämä Päivälehdessä ilmestynyt kirjanen oli tunnetuin ja laajin kuvitettu lehti Suomessa, ja se oli keskeisessä roolissa kuvitustaiteen nousussa. (Vuolasto 2007, 8) Toinen kuvitustaidetta jokaisen suomalaisen kotiin tuova julkaisu oli vuodesta 1922 ilmestynyt Koti-

liesi, jonka Martta Wendelinin kuvittamat, suomalaisia maisemia ja ihmistyypejä kuvaavat kannet vaikuttivat vahvasti kokemallemme isänmaalliselle aatteelle. (Vuolasto 2007, 13)

Myös Anni Swanin sadut ja nuortenkirjat olivat merkittävä ponnahduslauta suomalaisille kuvitustaiteilijoille 1900-luvun alussa. Swanin teoksia kuvitti muun muassa Emilie Topelius, Martta Wendelin, Rudolf Koivu sekä Venny Soldan-Brofeldt. Tavat kuvittaa satuja vaihtelivat eri aikoina, ja pilkahduksia Gallen-Kallelan Kalevalasta ja kristillisistä legendoista oli edelleen aistittavissa. Eri taiteilijoilla oli kuitenkin omanlaisensa tyyli kuvittaa satuja: Koivun maisemissa on läsnä jännittävä ja mystinen ilmapiiri, kun taas Wendelin yhdistetään ennemmin kodinomaisiin aiheisiin. (Ahdeoja 2007, 69-70) Soldan-Brofeldt puolestaan edisti työllään lastenkulttuuria kuvittamalla ainakin lastenkirjoja, aapisia ja lukukirjoja. (Konttinen 2007, 27)

Tunnettuja seuraajia uraauurtaville suomalaisille kuvittajille olivat muun muassa Tove Jansson, Maija Karma ja Erkki Tanttu. Tanttu tuli tunnetuksi pääasiassa Aleksis Kiven teosten kuvittajana (Tanttu 1998), Karma taas ehti uransa aikana kuvittaa huimasti lähes 150 kirjaa, esimerkiksi Simo Puupposen klassikon ”Koko kaupungin Vinski” ja Kirsi Kunnaksen ”Tiitiäisen satupuu”, sekä koululaisten oppikirjoja ja aapisia. (Ahola 2008) Jansson tunnetaan erityisesti Muumeista, joiden suosio on pysynyt korkealla vielä tänäkin päivänä lähes jokaisen suomalaisen kodissa. Muumit ovatkin mainio esimerkki tarinoista, jotka ovat osuvasti suunnattu sekä lapsille että aikuisille. (Ahola 1997)

2.3. Merkitys

Kuvituksen tehtävänä on tuoda syvyyttä taustalla toimivalle tekstille, ja onnistuneen kokonaisuuden aikaansaamiseksi kirjailijan ja kuvittajan yhteistyö on hyvin tärkeää. Kuvat asettavat lukijan tiettyyn tunnelmaan, aikaan ja paikkaan, ja tarkkanäköisimmille kuvien symbolit voivat avata eri merkityksiä. Kuvituskuva voi olla myös täysin irrallinen osa tekstiä, tai tuoda siihen aivan uudenlaisen näkökulman. Kahden ele-

mentin suhteella voidaan tarkoituksellisesti välittää hyvinkin ristiriitainen viesti, ja symbolien taakse voidaan kätkeä pelottavia asioita todellisesta elämästä. (Vuolasto 2007, 10) Kuvat ovat tekstin rinnalla tärkeitä havainnollistajia myös esimerkiksi historiallisten tapahtumien tai vieraan kulttuurin kuvailussa, jolloin lukijan oma mielikuvitus ei muuten yltäisi näkemään tekstin ideaa. (Fang 1996, 4)

Tekstin ymmärtäminen ei yleensä vaadi kuvien näkemistä, mutta kuvien lukeminen ilman tekstiä saattaa olla hyvinkin haastavaa ja harhaanjohtavaa. Yhtenäisen kertomuksen kokoamiseksi kuva ei osaa olla yhtä itsenäinen kuin teksti, mutta ihmisen luomaan kuvaan, taideteokseen, on kuitenkin mahdollista pysäyttää hetki ja vangita pilkahdus tunteesta ja kokemuksesta, johon ei pelkillä sanoilla pääsisi käsiksi. (Stewen 2007, 19)

Sadut ovat yleensä lapsille suunnattuja kertomuksia, joiden tarkoitus on symbolien avulla opettaa elämän hyvistä ja huonoista puolista. Myös pelottavat elementit ovat tärkeä osa satuja lapsen kehityksen kannalta. (Ahdeoja 2007, 73-74) Erityisesti lastenkirjoissa kuvien merkitys on suuri. Vaatimattoman lukutaidon vuoksi suositaan kevyempää painoarvoa tekstin suhteen, ja tarinassa esiintyvien hahmojen luonteenpiirteet ja mielialat ovat lähestyttävämpiä ja uskottavampia kuvallisessa muodossa. (Fang 1996, 5)

Lapsen lukutaidon kehittymisestä ovat jotkut opettajat olleet huolissaan sen vuoksi, että kirjojen kuvat vievät huomion herkästi pois tekstistä. Tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet kuvitettujen kuvien hyödyt lapsen kehityksen kannalta huomattavasti merkittävimmiksi kuin haitat. Niiden avulla lapsi pääsee parempaan vuorovaikutukseen tekstin kanssa, uusi tieto ja taito on helpompi omaksua kuvien kautta ja ne kehittävät loogista päättelykykyä innostamalla löytämään ja nimeämään piilotettuja vihjeitä. (Fang 1996, 9) Kuvat stimuloivat myös luovuutta, ja erityisesti vähemmän tekstiä sisältävät kirjat inspiroivat lapsia käyttämään omaa mielikuvitustaan tarinan rakentamisessa. Taiteen arvostamista ja estetiikan ymmärtämistäkin kuvitukset vaali-

vat kirjoissa tai missä vain. Lapsen kehitykselle kuvat luovat tärkeän pohjan, jolle pääsee rakentumaan lukuisat muut merkittävät taidot. (Fang 1996, 10-12)

2.4. Arvostus

Aina välillä kuulee keskustelua ja arvostelua kuvitustaiteen paikasta taidemaailman kentällä, ja laidasta laitaan löytyville näkökulmille löytyy puoltajansa. En aluksi ajatellut käsitteleväni opinnäytetyössäni kuvitustaiteen asemaa tältä kantilta lainkaan, mutta törmätessäni ”Art business news”-sivustolla lyhyeen aihetta käsittelevään artikkeliin päätin ohimennen sipaista asiaa kevyesti.

Artikkelissa korostetaan, kuinka hienosta ja merkityksellisestä työstä huolimatta monet kuvituksia tekevät taiteilijat kokevat aliarvostusta verrattaessa itsenäisiin taideteoksiin. Yleensä tämä aliarvostus perustuu kuvittajien kaupalliseen leimaan, jota vastaan monet taiteilijat nimenomaan yrittävät taistella. Kuvittajille maksetaan jonkun toisen ihmisen idean tuomisesta kuvalliseen muotoon kirjaan, lehteen tai muuhun julkaisuun. Asiakkaan toive on otettava tarkasti huomioon ja miellytettäviä silmäpareja on enemmän kuin taiteilijalla, joka tekee työtä pääasiassa itselleen. Tylysti yleistäen voisi siis ajatella, että kuvitustyöt ovat taiteilijalle vain keino tulla toimeen myymällä ja tuotteistamalla omaa osaamistaan. (Madavor 2013)

Lukuisat kuvitustaiteilijat kuitenkin näkevät oman työnsä aivan samankaltaisena kuin kenen tahansa taiteilijan. Ilman tekstiäkin, jonka pohjalle kuvitus on rakennettu, voi nähdä vahvan, itsenäisen ja kantaaottavan teoksen. Teoksen rakentamisessa käytetään yleensä myös aivan samankaltaisia ajatteluprosesseja ja pohdintoja, esimerkiksi sommitteluun liittyen. Ja totta kai kuvataiteilijatkin tekevät tilaustöitä ilman halpaa kuvitustaiteen leimaa otsassaan. (Madavor 2013)

Keskustelua kuvitustaiteen arvosta ja arvostamisesta tullaan käymään varmasti paljon, ja yksimielisen päätelmän löytäminen on suorastaan mahdotonta. Pohdinnat johdattelevat väistämättä kysymään iänikuista kysymystä, mitä taide ylipäätään on. Vas-

taus on hyvin yksilöllinen. Jos taidetta esimerkiksi perustellaan kommunikoivana viestin välittäjänä, mikä on hyvin usein kuultu selitys, kuvitustaiteella on siinä tapauksessa yhtäläinen paikka muun taiteen rinnalla. Jos taide puolestaan mielletään ennemminkin kysymysten esittäjäksi kuin vastaajaksi, ei kuvitustaide välttämättä sovi samoihin raameihin kuvataiteen kanssa. (Madavor 2013) Tämän syvemmälle en taiteen pohtimisessa halua kuitenkaan sukeltaa, sillä loppujen lopuksi minusta kaikkein tärkein asia on muistaa eri alojen tarkoitukset ja hyödyt, ymmärtää rikkaus kuvataiteen monipuolisuudessa ja jättää toisiinsa vertaaminen vähemmälle.

3. ALITAJUNNAN KUVITTAJA

3.1. Luova uni

Olen aina ollut hyvin kiinnostunut unista, ja halusin opinnäytetyössäni viitata myös joihinkin tältä alueelta kumpuaviin ajatuksiini. Pohjimmiltaan unennäössä on kuitenkin kyse samantapaisesta periaatteesta kuin kuvitustaiteessakin. Olen koonnut muutaman unikirjan avulla mietteitä unen luovuudesta, tarinallisuudesta ja sen hyödyntämisestä inspiraationa. Omaan taiteelliseen työskentelyyni unilla on ollut suuri vaikutus, ja pyrin kirjoittamaan ylös mielenkiintoisimmat uneni heti herättyäni jokaista yksityiskohtaa myöten. Joskus innostun piirtämään luonnoksia, mutta tärkeintä on saada muistiin tunne. Unien tarjoamat ratkaisut mielessä myllertäviin ongelmiin jäävät aina silloin tällöin poukkoilemaan mieleen, ja jos hyvin käy, syntyy tästä raaka idean alku tulevalle piirrokselleni.

Ihmisen suhde kuvaan on tuntunut taantuvan suuresti. Ennen kirjoitus- ja lukutaidon hallitsemista lapsi hahmottaa asioita kuvien avulla, ja halu tehdä kuvia itse on lapsella yleensä paljon vahvempana kuin aikuisella. Tekstin tuottaminen ja ymmärtäminen ovat hyvin tärkeitä taitoja, se sitoo ihmisen osaksi yhteisöä ja kehittää loogista ajattelua. Samalla nämä taidot kuitenkin myös vähentävät kykyä nähdä elämää kuvina. (Vakkuri 1997, 11) Unet eivät tuo ajatteluun takaisin pelkästään kuvia ja värejä, mut-

ta myös musiikin, tuoksut ja maut. Kaikki nämä tukevat vahvasti kuvallista ajattelua, ja luovat oivalluksia ja muistoja. Esimerkiksi lapsuudessa nautitun ruoan haju voi hetkellisesti nostaa näköpiiriin nostalgisia maisemia, ja hyvää musiikkia kuullessa mielihyvää tuottaa juurikin sen synnyttämät mielikuvat. (Vakkuri 1997, 12)

Luovuus unennäölle ja taiteen tekemiselle on peräisin aivojen tilasta, jossa koetut muistot ja asiat synnyttävät keskenään uusia yhdistelmiä, joita ei ennestään ole ollut olemassa. Uni tiivistää ja etsii käsitteille kuvallista muotoa, aivan kuten taiteen tekeminenkin, ja sitä voisikin kutsua taiteista vanhimmaksi ja aidoimmaksi. Lukuisat taiteilijat ovat kertoneet saavansa inspiraation teokselleen unesta, eikä kukaan voi sanoa etteikö olisi luova, sillä alitajunta keksii sisäisten prosessien pohjalta uusia muotoja unille monta kertaa yössä koko elämän ajan. (Müller-Nienstedt 2005, 40) Lisäämällä tietoisesti esimerkiksi kuvataiteen tarkastelua, musiikin kuuntelua ja kirjojen lukemista rikastuttavat nämä tavat pidemmän päälle uniakin. Mielikuvitus tarkoittaa kirjaimellisesti mielen kuvittamista, ja unet auttavat tuottamaan uudenlaisia mielikuvia ja lisäämään omaa ilmaisukykyä. (Vakkuri 1997, 14)

Kaikissa selaamissani unikirjoissa korostetaan suuresti unen merkitystä itsensä tuntemiselle, ajatusten ja kokemusten käsittelylle ja asenteiden ja käytöksen valaisemiselle. Unien outous ja vaikeudet tulkinnassa johtuvat merkityksen puuttumisesta siinä tilassa, missä ne syntyvät. Merkitys on ihmisen päivätajunnan ominaisuus, minkä järkeen käyvät tarkoitukset ja sisällöt eivät ylety unimaailmaan. (Siivola 2008, 59)

Monet suhtautuvat uniin kuitenkin hyvin välinpitämättömästi. Niitä pidetään usein vain turhana illuusiona, joka on syytä kuitata pelkällä olankohautuksella. Herättyä unia ei jäädä pohdiskelemaan, toisten ihmisten unien kuuntelemista sanotaan tylsimmäksi asiaksi maailmassa ja niiden tulkitseminen luokitellaan samanlaiseksi huuhaaksi kuin vaikkapa horoskoopit. (Portin 2005, 110) Joissain kulttuureissa unimaailma kuitenkin merkitsee aivan yhtä todellista ulottuvuutta kuin valvemaailmakin. Esimerkiksi intialaisessa filosofiassa epäillään ennemminkin aineellisen maailman olemassaoloa, sillä materia on muuttuvaista ja katoavaista. Kiinnostus rinnakkais-

maailmoihin elää intialaisessa perinteessä yhä. Jotkut ihmiset perustelevat unien todellisuutta sillä, että siinä näkee ja kokee sekä toden että epätoden. Eräissä vanhoissa intialaisissa teksteissä kerrotaan todellisena pitämämme maailma olevan ainoastaan unta, josta ihminen herää vasta kuollessaan. (Portin 2005, 112) Tällaiset käsitykset tuntuvat jossain määrin sekä höpsöiltä, hauskoilta, mielenkiintoisilta että pelottavilta, ja on helppoa tyrmätä uniin uskovan ihmisen yksinkertaisesti vain haluavan paeta todellisen maailman velvollisuuksia. Ihmisillä kun on valtava tarve luottaa täysillä omiin vaistoihinsa ja kokemuksiinsa, järkeillä asiat loogisesti ja etsiä selityksiä kaikelle mahdolliselle.

3.1.1. Uinuvia satuja ja myyttejä

Useissa muinaisissa kulttuureissa, kuten antiikin Kreikassa ja hindulaisessa Intiassa uskottiin, että taiteet muodostivat oman erillisen todellisuutensa. Uskomukseen liittyi myös ajatus taiteilijan tehtävästä toimia eräänlaisena kanavana fyysiseen maailmaan. (Fontana 1996, 114) Unet olivat vanhoissa mytologioissa myös vahvasti sidoksissa jumaliin. Kreikkalaisissa taruissa unta ja nukkumista hallitsi Hypnos, roomalaisessa puolestaan Sommus. Antiikin jumaltaruissa Hypnoksen veli oli kuoleman jumala Thanatos, ja myyteissä veljekset kuvataankin usein yhdessä. Kahden jumalan vahva side kertoo siitä, miten unta on perinteisesti pidetty pimeänä, suorastaan vaarallisena ja mystisenä välitilana, jossa myös kuolleisiin on mahdollista saada yhteys. Unta on kutsuttukin ikään kuin lyhyeksi kuolemaksi ja kuolemaa puolestaan viimeiseksi tai ikuiseksi uneksi. (Portin 2005, 56)

Entisaikoina oli peräti tapana tuuditella lapsi uneen kuoleman laululla, kun taas uudemmat uniin keinuttelevat kehtolaulut ja iltasadut ovat täynnä pääasiassa kilttejä satuolentoja. Eräs yöhön liitetyistä olennoista on suosiollaan kuitenkin ehdottomasti ylitse muiden, nimittäin Nukkumatti. Tämä usein sinistä tai harmaata nuttua kantava hiipivä olento kuvataan nykyisin ystävällisenä uneen tuudittavana toverina. Esimerkiksi H. C. Andersenin sadussa Nukkumatti ripottelee lasten silmiin lämmintä maitoa, ja uni saapuu ennen kuin lapset kerkeävät näkemään edes vilahdusta unien tuo-

jasta. Kauniit unet liittyvät sadussa olennaisesti kiltteyteen, ja Nukkumatti päättää millaisia unia lapset näkevät. Suomessa Nukkumatille antoi kasvot itäsaksalainen Gerhardt Behrendtin vuonna 1959. 70-luvun Suomessa esitettyä nukkeanimaatiota näytettiin alunperin Tenavatuokiossa, ja myöhemmin Pikku Kakkosessa. Vielä vuosikymmenten jälkeenkin kyseinen versio Nukkumatista on säilyttänyt vahvan suosionsa lasten keskuudessa. (Portin 2005, 101-102)

Varhainen tarina Nukkumatista ilmestyi vuonna 1814. Sen takaa löytyy saksalainen romantiikan kauden kirjailija ja säveltäjä E. T. A. Hoffmann. Satua voisi kuvailla kauhuversioksi nykyisin tutumman ja lempeän Nukkumatin rinnalla. Vanhemmassa novellissa Nukkumatti heittää lasten silmiin hiekkaa, ja käy nukkumaanmenoajan jälkeen keräämässä kaikkien valvovien lasten avonaiset silmät. Nukkumatti heittää kourakaupalla hiekkaa ammottaviin silmiin, niin että ne putoavat verisinä maahan. Ilkeä hahmo poimii silmät säkkiin ja syöttää tuhmien lasten silmät koukkunokkaisille jälkeläisilleen. Kertomuksessa Nukkumatti on keksitty hahmo, mutta päähenkilönä seikkaileva nuori Nathanael ahdistuu lapsena kuulemastaan sadusta niin pahasti, että kauhu ja ahdistus seuraavat häntä läpi elämän. (Portin 2005, 102)

Nukahtaessa tietoisuuden siirtyminen kuin kokonaan toiseen ulottuvuuteen on toiminut inspiraationa lukuisten taiteilijoiden teoksille aina tieteiskirjallisuudesta lasten satuihin. Esimerkiksi yhdysvaltalaisessa satuklassikossa ”Ihmemaa Oz” (1900) päähenkilö Dorothy siirtyy nukahtaessaan Oz-velhon hallitsemaan ihmemaahan. Englantilaisen kirjailijan John Masefieldin teoksessa ”Keskiyön kansaa” (1927) puolestaan öinen fantasiamaailma ja arkitodellisuus kietoutuvat olennaisesti toisiinsa. (Portin 2005, 73, 76)

Tyypillisesti uneen tainnuttaminen esiintyy saduissa ja myyteissä myös keinona tehdä vastustaja voimattomaksi. Näillä ajatuksilla on leikitelty paljon myös saduissa, kuten Prinsessa Ruususessa tai Lumikissa. Kalevalassakin Väinämöinen soittaa kanteleella koko Pohjolan väen uneen. (Portin 2005, 59, 107)

Uni voi olla lepoa ja rauhaa, kevyttä taivaisiin leijailevaa haavetta, mutta myös kuoppaista, ahdistavaa ja syvälle syövereihinsä kiskovaa painajaista. Nukkumisella kuvataan hyvin usein ajatusta poissaolosta tai passiivisuutta. Joissain tapauksissa sitä käytetään peräti tietämättömyyteen tai välinpitämättömyyteen viitatessa. Konservatiivista kehotetaan heräämään tähän päivään, haaveisiin hautautuvaa pyydetään lopettamaan uneksuminen. Historiankirjoissa puhutaan uuteen aikakauteen heräämisestä, naiivia ihmistä käsketään heräämään aikuisuuteen. Yön odotetaan myös tuovan ratkaisun edellispäivän ongelmiin. (Portin 2005, 11, 197)

4. TAITEELLINEN PROSESSI

4.1. Mielikuvitusmaailma metsässä

Muistan lapsena nähneeni aina silloin tällöin unta tietystä paikasta, jota ei tietääkseni ole koskaan ollut olemassakaan. Kyseisessä unessa oli aina hyvin nostalginen tunnelma, ja olo oli samaan aikaan sekä kodikas että vieras. Aina herättyäni yritin muistella, kuvastiko paikka edes etäisesti mitään ennestään tuttua, mutten koskaan päässyt pohdinnoissani pitkälle. En muista nähneeni kyseistä unta enää moniin vuosiin, mutta kiinnostus alitajunnasta kohottautuviin maailmoihin on jäänyt vahvana.

Taiteellinen työskentelyni pohjautuu suuressa määrin sisäisten paikkojen ja maisemien kuvittamiseen, mielikuvitusmaailmoihini. Inspiroidun paljon ympärilläni näkemästäni maailmasta, tutuista maisemista ja jokapäiväisistä arkisista asioista ja kokemuksistani, mutta erityisesti minua kiehtoo epätodellisen suhde niin sanottuun oikeaan maailmaan. Mielikuvitus seuraa ihmistä joka paikkaan ja alitajuisesti oma todellisuus saattaa vaellella jatkuvasti eri paikoissa, ja juuri se innostaakin minua sovittamaan ristiriitaisuuksia yhteen samalle paperille.

Omiin ajatuksiin ja mielikuvituksen tuottamiin maisemiin uppoaminen käy välillä liiankin helposti. Hyvin usein havahdun siihen, että olen vahingossa tai tarkoituksella

sulkenut kaikki ympärilläni olevat asiat mielestäni ja eksynyt täydellisesti omiin ajatuksiini. Olen huomannutkin tarvitsevani paljon aikaa pelkästään ajattelemiselle ja hiljaisuudelle. Tässä onkin yksi suuri syy sille, miksi pidän erityisesti metsistä niin paljon. Metsässä kävellessä tulee helposti olo, että on irrallaan omasta arkielämästä. Aika tuntuu rauhoittuvan kulkemaan hitaampaa tahtia ja ainoastaan omat ajatukset ovat seurana. Metsän rauha ja salaperäisyys on näyttäytynyt minulle aina aivan toisena maailmana, suurena piilopaikkana, joka on kuitenkin täynnä piileskelevää elämää. Retket metsissä perheen kanssa kuuluivat vahvasti lapsuuteeni, ja aina silloin kuvittelin eläväni jossain aivan toisaalla polkuja tallustellessani. Monet lapsuudenmuistoni liittyvät näihin hetkiin, ja siksipä metsä edelleenkin kulkeutuu usein myös teoksiini.

4.2. Luonnos lopputyöhön

Ajatuksia lopputyössäni esiintyvistä aiheista käväisi ensimmäistä kertaa mielessäni kolmannen vuoden keväällä, hieman Japanissa vietetyn vaihto-opiskeluni jälkeen. Olin ulkomailla ollessani hyvin inspiroitunut näkemistäni maisemista, niin hulppean korkeista rakennuksista, perinteisemmästä arkkitehtuurista kuin kauniista luonnostakin. Olen itse pienellä paikkakunnalla kasvaneena erittäin kotonani luonnon ja sen tuoman rauhan keskellä, ja ristiriitaisuus tämän ja miljoonakaupungin vilinän välillä viehätti minua. Olen töissäni aikaisemminkin yhdistellyt hienovaraisesti toisiinsa sopimattomia asioita keskenään, mutta lopputyötäni halusin lähestyä hitusen henkilökohtaisemmalta pohjalta kuin aiemmin.

Maapallon toisella puolella asuessani löysin itsestäni paljon uutta. Iso osa epävarmuudestani tuntui pyyhkiytyvän pois kun huomasin, että tulen paljon paremmin toimeen itseni kanssa kuin olisin koskaan voinut kuvitella. Elin hetken aikaa aivan kuin jonkun toisen elämää, tutustuin ihmisiin joihin en olisi varmasti missään muissa olosuhteissa koskaan törmännytkään, ja ajauduin välillä huomaamattani erittäin kauas omalta mukavuusalueeltani. Olo oli vaihdon jälkeen yhdellä sanalla kuvailtuna uupunut. Taiteen tekeminen ei tuntunut lähtevän heti käyntiin vaikka sitä niin kovasti

olin kaivannutkin koko vaihto-opiskelun ajan. Keväällä 2016 mieleeni muodostui kuitenkin kuva, joka tuntui erittäin tärkeältä saada tehtyä. Laitoin idean ylös ja pyörittelin sitä vähän väliä mielessäni kesästä syksyyn. Ajatukseni ideaa kohtaan vaihtelivat laidasta laitaan niinkuin jokaista tekemääni työtä kohtaan, mutta tällä kertaa epävarmuus oli vahvempaa ja kynnys töiden aloittamiseen tuntui kasvavan hetki hetkeltä.

Minulla on taipumus sijoittaa ideani pienelle paperille. Suurin syy tähän on mieltymykseni tarkkaan työskentelyyn ja yksityiskohtiin. Jollain tavalla tuntuu hieman ristiriitaiselta, että kyyristymällä mahdollisimman pieneksi nenä turvallisesti paperiin kiinni on minulle se paras ja helpoin tapa puhua ajatuksiani ja tunteitani julki. Olen tykästynyt tussikynällä piirtämiseen, koska se on välineenä niin yksinkertainen, mutta samalla monipuolinen. Kun tussilla piirtää paperiin jäljen, on sitä jälkeenpäin vaikea korjata tai peitellä. Se tekee vain ja ainoastaan sen, mitä itse päättää tehdä. Pidän maalaamisesta, mutta etenkin akryylimaalaamisen lukuisat mahdollisuudet korjailulle, päälle maalaamiselle ja värien muokkaamiselle on ajanut minut koko ajan kauemmaksi kohti yksinkertaisempaa ja suorempaa ilmaisua.

4.2.1. ”Tarina on tulossa tapaamaan”

Ensimmäisen teoksen aloittaminen tuntui jollain tavalla melko helpolta, sillä mielessäni oli jo selkeä kuva lopullisesta teoksesta. Varsinaisen työskentelyn aloittaminen kuitenkin venyi itselleni asettamien paineiden vuoksi. En yleensä luonnostele tai hahmottele töitäni juurikaan etukäteen, mutta tällä kertaa halusin seurata mahdollisimman selkeitä lyijykynän jälkiä virheiden pelossa. Pääsin kunnolla vauhtiin lokamarraskuussa, josta sitten alkoikin melko intensiivinen piirtämisprosessi.

Teoksessani kuvattu kaupunki on lähes suora kopio ottamastani valokuvasta Tokiossa. Asuin Japanissa opiskellessani Osakassa, ja kävin Tokiossa ainoastaan kerran, juuri ennen Suomeen palaamista vuosien 2015-2016 vaihteessa. Mahtavaa reissua varjosti stressi, uupumus ja sekä heikko fyysinen että psyykkinen olo. Tämän vuoksi

tuntuu, etten saanut luotua Tokioon erityisen läheistä suhdetta, vaikkei se millään lailla odotuksiani pettänytkään. Myöhemmin ottamiani kuvia selaillessani jäin tuijottamaan erityisesti yhtä, kiireessä nopeasti räpsäistyä otosta katujen risteyskohdasta. Kuvassa oli jotain sellaista, mitä vielä joskus täytyisi käyttää piirroksessa.

Lopullinen versio teoksesta oli aika erilainen kuin ihka ensimmäinen luonnokseni. Puita oli tulossa vähintään kuusi, mahdollisesti jotain muutakin kasvustoa. Koivut olivat tosin koko ajan mielessäni, tarkemmin sanottuna riippakoivut. Niissä on ollut minusta aina jotakin poikkeuksellisen viehättävää ja satumaista. Päädyin lopulta ainoastaan kahteen puuhun lähinnä sen takia, etten halunnut peittää niin suurta osaa rakennuksista. Teoksen kaksi koivua näyttäytyvät minulle kuin myyttisinä hahmoina, jotka kulkevat itsekseen kaupungin kaduilla. Seison ja katselen itse kadun toisella puolella, aivan samoin kuin varsinaista mallikuvaa ottaessanikin.

4.2.2. ”Kohta on aika kiiruhtaa”

Toisen teoksen aloittaminen ei sujunut yhtä helposti kuin ensimmäisen, enkä oikein missään vaiheessa saanut samanlaista voimakasta intuitiota tähän työhön. Harteilla painoi vain ajatus, että vähintään kaksi teosta täytyisi saada tehtyä. Minulla oli toinenkin, Osakassa otettu kuva jota halusin mahdollisesti käyttää, mutta kuva oli sellaisenaan kelvoton malliksi. Myös tämä suurkaupungissa ikuistettu otos oli vaihtoopiskeluaikani loppupuolelta, itse asiassa aivan viimeisimpiä kuvia mitä Osakassa otin. Alkuperäinen kuva on otettu pimeässä, ja kiireellinen hetki käy ilmi tärähtäneestä laadusta. Kuvassa oli paljon työstämistä ja varaa improvisoinnille, mistä johtui lukuisat luonnokset ja epätoivoiset kokeilut. Joulukuun alussa pääsin viimein hahmottelemaan lopullista versiota, ja vuoden alussa työ pääsi kunnolla vauhtiin.

Ainoa ajatus mistä teos lähti liikkeelle oli yhdistää kaksi vastakkaista maailmaa hyvin sopusointuisena ja rauhallisena, en halunnut että kummastakaan teoksesta tulisi millään lailla hyökkäävä tai agressiivinen vaikutelma. Mielessäni liikkui ajatus ajattomasta, ja jollain tapaa elottomasta maisemasta. Halusin myös kasvattaa metsää en-

simmäistä teosta laajemmalle alueelle niin, että molemmilla toisistaan poikkeavilla ympäristöillä olisi oma tila. Toisin kuin ensimmäisen teoksen puut, jotka kuvastavat minulle ennemminkin ulkopuolisia hahmoja, tämän teoksen metsä tuntuu viittaavan minuun itseeni, alitajunnastani kasvaviin ajatuksiini. Samaan aikaan ristiriitaiset maisemat työssäni symboloivat myös omia ristiriitaisuuksiani.

Pohdin melko tarkkaan, millaista luontoa haluan töissäni kuvata. Kävin useita vaihtoehtoja läpi ja mietin, millaisia vaikutelmia mikäkin puu saattaisi katselijalleen antaa. Lopulta oli kuitenkin selvää, että haluan kasvattaa kaupunkiini nimenomaan tuttua suomalaista maisemaa. Erityisesti koivut, männyt ja kuuset halusin tuoda näkyville. Kaikki muu kasvillisuus oli työskentelyn alkumetreillä vielä hakusessa, mutta tiesin haluavani tunnelman tismalleen senkaltaisesta metsästä, joka tuntuu minulle itselleni kodikkaimmalta, ja johon omat kokemukseni ovat sitoutuneet vahvimmin.

5. LOPPUSANAT

Matka kirjallisen opinnäytetyön tekoon ja sen tasapainottaminen taiteellisen osuuden kanssa on ollut hyvin opettavainen. Olen löytänyt paljon uusia näkökulmia kuvitustaiteeseen, omiin tapoihini ajatella ja käsitellä asioita ja motiiveihini tehdä kuvataidetta. Kirjoittaminen on tukenut suuresti taiteellista prosessiani ja tulen varmasti jatkossakin tukeutumaan tähän työkaluun. Kiinnostukseni kuvan ja tekstin suhdetta kohtaan tulee todennäköisesti näkymään teoksissani entistä enemmän ja ehkä jonain päivänä viittaan rohkeammin myös uniini tai muihin päiväkirjamerkintöihini.

Kuvitustaiteen kehitys on ollut huimaa lyhyessä ajassa, ja satumaiset aiheet laajentavat eri puoliaan ja muuttavat muotoaan koko ajan. Kysynnän ja tarjonnan kasvaessa, kuvien uusien käyttötarkoitusten ja tekniikoiden kehittyessä, maailman muuttuessa ja uusien sukupolvien kasvaessa on varsin mielenkiintoista nähdä, mihin suuntaan tarina kuljettaa. Tärkeää on kuitenkin tulevaisuuteen tähyilyn lisäksi muistaa myös se, mistä on alunperin lähdetty liikkeelle, kuinka uraauurtavat taiteilijat tekivät aikoi-

naan nykypäivän monimuotoisuuden mahdolliseksi ja miten historiaa pystyisi ehkä hyödyntämään omassakin työskentelyssä.

LÄHTEET

Fontana, D. 1996. Unien kiehtova kieli. Singapore: Imago

Müller-Nienstedt, I. Müller-Nienstedt, H. Pääkkönen, A. Suokas & K. Paalanen, R. 2005. Unet näkevät meidät. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Portin, A. 2005. Uni: Aamuun on aikaa, koko maailma nukkuu. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Siivola, M. 2008. Unien opissa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Vakkuri, K. 1997. Unet ja luovuus. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy

Vuolasto, J. Stewen, R. Konttinen, R. von Bonsdorff, A. & Ahdeoja, P. 2007. Satuja ja myyttejä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Ylimartimo, S. 2015. Kultia kujille, hopehia tanhuville. Helsinki: BTJ Finland Oy

Ahola, K. 2008. Viitattu 10.4.2017. http://www.anvianet.fi/taidesalkku/muut/mk2.pdf

Ahola, S. 1997. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 16.9.1997. Viitattu 10.4.2017. http://www.kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/1395

Fang, Z. 1996. Illustrations, Text, and the Child Reader: What are Pictures in Children's Storybooks for?. Reading Horizons marras- joulukuu 1996. Viitattu 18.3.2017. http://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1280&context=reading_horizons

Illustration Art Solutions www-sivut. Viitattu 1.4.2017. http://www.illustration-art-solutions.com/illustrators.html

Klinge, M. 1997. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 16.9.1997. Viitattu 1.4.2017. http://www.kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/2854

Madavor. 2013. Art business news www-sivut. Viitattu 1.4.2017. http://artbusiness-news.com/2013/09/is-there-a-fine-art-to-illustration/

Myers, N. 2007. The Metropolitan Museum of Art www-sivut. Viitattu 18.3.2017. http://www.metmuseum.org/toah/hd/symb/hd_symb.htm

Stoll, C. 2008. ”The Decay of Lying” by Oscar Wilde. World Religion Watch www-sivut. Viitattu 1.4.2017. https://www.world-religion-watch.org/index.php/book-reviews-on-relevant-religious-and-cultural-issues/198-qthe-decay-of-lyingq-by-oscar-wilde

Tanttu, M. 1998. Kiveä läpi elämän – Erkki Tanttu kansalliskirjailijan kuvittajana. Hiidenkivi 4/1998. Viitattu 15.4.2017. http://www.aleksiskivi-kansalliskirjailija.fi/inspiroiva-kivi/erkki-tanttu-kiven-kuvittajana/

University Libraries www-sivu. Viitattu 18.3.2017. https://content.lib.washington.edu/historicalbookartsweb/illustech.html

Victoria and Albert Museum www-sivut. Beatrix Potter: The Art of Illustration. Viitattu 10.4.2017. http://www.vam.ac.uk/content/articles/b/beatrix-potter-the-art-of-illustrating/